

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum

2 september 2024

Referentie

47820824

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

WJZ

Interdepartementaal

afgestemd

BZK

nota

Brief aan TK over beperking zittingstermijnen bestuurders
en toezichthouders bij omroepverenigingen

Aanleiding

Voormalig staatsecretaris Fleur Gräper-Van Koolwijk heeft de TK toegezegd te zullen kijken wat de complicerende factor van het verenigingsrecht zou kunnen betekenen voor het handelen op korte termijn ten aanzien van beperken van benoemingstermijnen bij omroepverenigingen en de Kamer daarover voor de zomer te informeren. Met bijgevoegde brief wordt die toezegging gestand gedaan.

Geadviseerd besluit

Indien akkoord, verzoek ik u de bijgevoegde brief aan de TK te ondertekenen.

Nadere toelichting

Tijdens de beleidsstaf van 23 september jl. bespraken we uw voorstel om beperking van zittingstermijnen wettelijk te regelen als een van de criteria om mee te doen in het publieke bestel en daarmee samenhangende bekostiging. Daarmee zouden we niet direct ingrijpen in de verenigingsvrijheid. Overleg met BZK hierover leerde echter dat de afweging dan niet anders wordt: ook dan raken we de verenigingsvrijheid en moet de maatregel te rechtvaardigen zijn vanuit het openbaar belang, proportioneel zijn en bij wet geregeld worden. BZK meent met ons dat goede uitvoering van de publieke taak een voldoende rechtvaardiging kan zijn om het in de Mediawet 2008 te regelen in het kader van de komende stelselherziening.

De brief is op dit punt aangepast, track changes versie is bijgevoegd. De boodschap is: voor de korte termijn een beroep op de omroepverenigingen om het nu zelf via de statuten te regelen in het kader van de uitvoering van het plan van aanpak grensoverschrijdend gedrag, voor de toekomst gaan we het als criterium in de wet regelen.

Verder zijn een paar passages geschrapd omdat die overbodig zijn.

Kernpunten

- Onbegrensde zittingstermijnen dragen bij aan machtsstructuren die schadelijk zijn voor de organisatiecultuur en integriteit van de omroeporganisaties. Zowel de commissie Van Rijn (grensoverschrijdend gedrag) als de

adviescommissie Van Geel (herziening publieke omroepbestel), adviseren om de zittingstermijnen van bestuurders bij de omroepen te beperken.

Datum

2 september 2024

- Bij de NPO en de RPO zijn de zittingstermijnen van de raad van toezicht en het bestuur in de wet gemaximeerd, bij de taakomroepen NOS en NTR alleen die van de raden van toezicht.
- Bij de omroepverenigingen doet zich de vraag voor of wettelijke beperking van zittingstermijnen van bestuurders /toezichthouders te verenigen is met de vrijheid van vereniging zoals gewaarborgd in de Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.
- We hebben dit samen met de afdeling Constitutionele Zaken en Wetgeving van BZK onderzocht. WJZ heeft meegelezen.
- Conclusie is dat het beperken van zittingstermijnen bij omroepen gerechtvaardigd kan zijn voor de openbare orde en goede uitvoering van de publieke taak.
- Zelfregulering via statuten van de omroepverenigingen is de enige optie voor de korte termijn. Het overkoepelende plan van aanpak grensoverschrijdend gedrag van de NPO voorziet er in dat omroepen zelf grenzen stellen aan benoemingstermijnen van bestuurders en directeuren. Uit de informatie over de uitvoering van dat plan van aanpak die we dit najaar van de NPO krijgen, zal blijken in hoeverre hieraan uitvoering is gegeven.
- Voor de toekomst zal beperking van zittingstermijnen via de Mediawet 2008 geregeld worden als een van de criteria voor deelname in het publieke bestel en daarmee samenhangende bekostiging.

Toelichting

- Met name het onderzoek door de commissie Van Rijn laat zien dat de oorzaak van veel ongewenst gedrag, het onvermogen daar iets aan te doen en de gevolgen voor het functioneren van de omroeporganisaties te maken hebben met ingesleten machtsstructuren. Onbegrensde zittingstermijnen van bestuurders en toezichthouders spelen daarbij een rol.
- Het is bekend dat onbeperkte zittingstermijnen van bestuurders leiden tot zogenaamd "bestuurlijk verval": het kweekt dominante, krachtige bestuurders die iedereen in de organisatie overvleugelen en aan wie steeds minder intern tegenspel wordt geboden door het ontbreken van effectieve checks and balances.¹ De gevolgen hiervan kunnen direct gerelateerd worden aan het belang van goede uitvoering van de publieke taakopdracht.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

¹ "Bestuurlijk verval in de semipublieke sector: Toezicht als meegroeïende tegenkracht", Dr. Meike Bokhorst Dr. Sjors Overman, Boom criminologie Den Haag 2021